

СЕКЦІЯ 1
SECTION 1

ЕКОЛОГІЧНА ЕКОНОМІКА І СТАЛИЙ РОЗВИТОК
ECOLOGICAL ECONOMICS AND SUSTAINABLE
DEVELOPMENT

УДК 502.335

Саўчанка Ю. В.

старшы выкладчык кафедры «Эканоміка»,
Гомельскі дзяржаўны тэхнічны універсітэт імя П. В. Сухага,

Сталовіч Н. С.

старшы выкладчык кафедры «Эканоміка»,
Гомельскі дзяржаўны тэхнічны універсітэт імя П. В. Сухага

**АРГАНІЗАЦЫЙНЫЯ ПРАБЛЕМЫ РАЗВІЦЦЯ ІНСТЫТУТА
ЭКАЛАГІЧНАГА СТРАХАВАННЯ У РЭСПУБЛІЦЫ БЕЛАРУСЬ**

Эканамічны ўрон насельніцтву, гаспадарцы і навакольнага асяроддзі, звязаны з парушэннем экалагічнага балансу ў выніку тэхнагенных катастроф досыць вялікі. Гаспадарчыя суб'екты, якія з'явіліся прычынай і крыніцай экалагічнай аварыі, за рэдкім выключэннем, не валодаюць дастатковым рэзервам сродкаў неабходных для ліквідацыі наступстваў катастрофы і кампенсацыі нанесенай шкоды.

Адрозніваюць наступныя віды экалагічнага страхавання: асабістае, маёмаснае, экалагічнай адказнасці. Асабістае і маёмаснае страхаванне маюць значэнне для грамадзян; ў страхаванні экалагічнай адказнасці асобныя грамадзяне не ўдзельнічаюць, хоць яно безумоўна закранае іх інтарэсы, ствараючы дадатковыя фінансавыя гарантыі кампенсацыі экалага-эканамічнага ўрону. Страхаванне адказнасці за прычыненне шкоды прадугледжвае фарміраванне спецыяльных грашовых фондаў (рэзерваў), якія выплачваюцца страхавальнікамі страхавых узносаў для кампенсацыі верагодных страт (страт, якія прымае на сваю адказнынасць страхоўшчык ў адпаведнасці з дагаворам страхавання) і папярэджання забруджвання навакольнага прыроднага асяроддзя. Экалагічнае страхаванне прадугледжвае пакрыццё выдаткаў на ліквідацыю наступстваў забруджвання, прамой маёмаснай шкоды трэцім асобам, якія пацярпелі ад шкодных уздзеянняў. Страхаванне можа ажыццяўляцца ў добраахвотнай і абавязковай форме [1, с. 301].

Экалагічнае страхаванне дазваляе стварыць дадатковыя фінансавыя гарантыі кампенсацыі нанесенай экалагічнага шкоды, акумулюючы значныя грашовыя рэсурсы. Да таго ж экалагічнае страхаванне, ставячы ў

прамую залежнасць ўзровень ставак страхавых плацяжоў ад узроўняў экалагічных рызык, эканамічна стымулюе гаспадарчыя суб'екты да павышэння бяспекі.

Нягледзячы на названыя перавагі, сістэма экалагічнага страхавання ў Рэспубліцы Беларусь знаходзіцца ў зачатковым стане. Асноўных прычын таму некалькі:

- па-першае, адсутнасць адпаведнай заканадаўчай базы экалагічнага страхавання;
- па-другое, не распрацавана арганізацыйна-метадалагічная база экалагічнага страхавання;
- па-трэцяе, дзяржава традыцыйна аддае прыярытэт выкарыстанню адміністрацыйных механізмаў экалагічнага рэгулявання;
- па-чацвёртае, адсутнасць працяглых тэндэнцый стабілізацыі эканамічных працэсаў у рэспубліцы.

Развіваць інстытут экалагічнага страхавання ў краіне неабходна перш за ўсё з фарміравання адпаведнай заканадаўчай базы. Менавіта адсутнасць прававой асновы шмат у чым абумовіла млявыя тэмпы фарміравання арганізацыйна-метадалагічнай базы экалагічнага страхавання.

Найбольш распаўсюджаная ў сусветнай практыцы двухбаковая сістэма экалагічнага страхавання «гаспадарчы суб'ект – страхавая кампанія». Асноўная перавага такой сістэмы - прастата, а, такім чынам, дынамічнасць.

Сістэма экалагічнага страхавання, заснаваная на прынцепах «агульнай касы», калі група гаспадарчых суб'ектаў фармуе агульны страхавы рэзерв, валодае перавагай перад двухбаковай сістэмай - адсутнічае ў арганізацыйнай структуры «залішняе» звязно ў асобе страхавой кампаніі, арыентаванае ў першую чаргу на атрыманне эканамічнай выгады, а не экалагічнага выніку.

Аднак, складанасць дадзенай арганізацыйнай сістэмы ў параўнанні са схемай «гаспадарчы суб'ект – страхавая кампанія» значна зніжае яе ўзровень дынамічнасці. Да таго ж сістэма «агульнай касы» (як і фарміраванне страхавога экафонда на прадпрыемстве) патрабуе вывядзення значнай часткі грашовых сродкаў з абароту, што ў існуючых умовах гаспадарання ў рэспубліцы непрымальна для большасці прадпрыемстваў.

Ўпарадкаванне рэгулявання ў прававым і арганізацыйна-метадалагічным кірунках дазволіць шмат у чым знізіць вастрыню краевугольных аспектаў праблемы развіцця сістэмы экалагічнага страхавання ў Рэспубліцы Беларусь.

Спіс літаратуры

1. Шымава О. С., Сакалоўскі Н. К. Эканоміка прыродакарыстання: вучэб. дапаможнік. 2-е выд., выпр. Масква: Інфра-М, 2013. 271 с.